

Naturtip 3 – Bevar gamle træer og dødt ved

AF **KATRINE TURNER**, BIOLOG OG NATURVEJLEDER OG **SIGNE SCHRØDER**, FORMAND, PRAKTISK ØKOLOGI

Døde træer og kvas er gode levesteder og gode fødekilder for både insekter, svampe, fugle og pattedyr. Foto: Katrine Turner

Vores Natur er et projekt, hvor Friluftsrådet, DR, Naturstyrelsen, museer og foreninger er gået sammen om at formidle og udvikle aktiviteter, der giver danskerne viden om og lyst til at gå på opdagelse i og passe på naturen.

2020 er udnævnt til at være Naturens år, og [»Vores Natur«](#) er et projekt, der skal give danskerne større viden om og mere lyst til at bruge og passe på naturen.

[Praktisk Økologi](#) er med i en del af projektet, og i den anledning bringer vi her på Havenyt.dk en række artikler om naturen i haverne.

Der kommer bl.a. 7 korte artikler med tip til, hvordan man kan få mere vild natur i haven. Dette er det tredje tip, der handler det om at bevare de gamle træer og dødt ved i haven.

Bevar gamle træer og dødt ved

Gamle, krogede træer og dødt ved – altså døde grene, hækafklip og høje træstubbe – er vigtige for at skabe mere vild natur i haver og parker.

Traditionelt set er døde træer og kvas blevet opfattet som grimt rod, der bare skal køres til genbrugsstationen, men uordentligheden giver en masse liv. Det er fabelagtige levesteder og gode fødekilder for mange insekter, svampe, fugle og pattedyr.

De gamle, krogede træer

Tusindvis af insektarter elsker og lever på gamle træer. Men vi mennesker kan ikke lide dem. Så snart et gammelt træ får lidt svamp, skygger i haven eller ser ud til måske at kunne vælte i den næste orkan, kalder vi dem for risikotræer og fælder dem. Det er faktisk nået så vidt, at vi mangler gamle træer i hele landet – især de lækre, krogede træer, der er vokset op i fuld sol.

Det tager selvsagt lang tid at få et gammelt træ, og nu mangler vi gamle træer. De utallige smådyr og insekter, der knytter sig til levesteder på gamle træer, er som følge heraf også i tilbagegang.

Hvis du har et gammelt træ i haven eller på fællesområdet, så pas rigtig godt på det. I stedet for at fælde gamle træer, kan træerne stynes og topkappes, så de ikke er i fare for at vælte eller smide grenene ned i hovedet på folk.

Du kan også hjælpe til med at lave gode levesteder på gamle træer ved at veteranisere træerne – altså beskadige dem uden at slå dem ihjel og dermed lave hulheder til naturlige fuglereder. Det giver også steder, hvor flagermus, mariehøns og nældens takvinge kan overvintre, og hvor trælevende biller, svampe og bier kan bo.

Hvis du alligevel bliver nødt til at fælde et træ, så lad en 2–4 meter høj stub stå at forgå lige så langsomt. Især træstubbe, der står i solen, er et værdifuldt levested. Du kan plante en klatreplante op ad stammen, såsom kaprifolie eller vedbend, eller sætte fuglekasser op, hvis du ikke synes, at stubben pynter nok i sig selv.

Kvasbunken og brændestakken

En kvasbunke af blade, haveaffald og hækafklip eller en stabel gamle brændeknuder skaber vigtige levesteder i haven. Det er de mest effektive insekthoteller, der findes. De har mange små hulrum og kroge, som dyrene kan bruge til at gemme sig i, spise af og omsætte. Kvasbunken er et pindsvins vinterpalads og fungerer som rede for dens unger i løbet af sommeren.

Kvasbunken er nem at lave, og jo større en bunke, og jo flere der er plads til des bedre. Så behold alt haveaffaldet, og saml det rundt omkring i haven – både i sollys og under en hæk eller busk, så der er mest muligt variation i forholdene i bunken og dermed flest mulige forskellige dyr, der kan bo der.

Når kvasbunken er lavet, skal den bare have lov til at passe sig selv. Lad være med at forstyrre bunken, men fyld op med nyt materiale ind i mellem, så skal dyrene ikke flytte hvert år. Du kan kigge i bunken og beundre livet deri, hvis du gør det lidt forsigtigt og lægger grene og blade tilbage igen.

En kvasbunke eller brændestak kan arrangeres i nyskelige eller kunstneriske stakke, som smukke kvashegn eller lægges i store bunker. Smådyr og svampe er ligeglade, så kreativiteten kan få frit løb, hvad angår udformningen.

[Læs også artiklen »Et kvashegn« >](#)

Hvis du vil have en kvasbunke på altanen, er det en god ide i stedet at lave et insekthotel, så det hele bliver holdt lidt sammen. Brug også gerne nogle hule rør, som bier kan lægge æg i, og sørg for, at de er mindst 15 cm i dybden.

Det kan du gøre

- Fæld ikke gamle træer. Styn, eller topkap dem
- Skal et gammelt træ fældes, så lad 2–4 m stub stå
- Bor store og små huller i dine træer
- Husk, at kvasbunker og brændestabler er effektive insekthoteller
- Arranger evt. kvashegnet eller brændestablen i dekorative former for æstetikens skyld.

[Læs også artiklen »Gammelt træ giver haven nyt liv« >](#)

Om Vores Natur

Dette er en artikel, som er udarbejdet i forbindelse med Praktisk Økologis deltagelse i projektet [Vores Natur 2020](#).

[Praktisk Økologi](#) er foreningen bag Havenyt.dk og sammen med bl.a. DR, Friluftsrådet, Naturstyrelsen, naturhistoriske museer og andre foreninger sætter vi i 2020 fokus på naturen. Her på Havenyt.dk særlig den natur, der allerede er, eller som vi kan hjælpe med at skabe i haverne.

[Læs mere om Vores Natur artiklerne på Havenyt.dk >](#)

[Læs mere om Vores Natur projektet >](#)

[Læs mere om Praktisk Økologi >](#)

Copyright © Havenyt.dk/Landsforeningen Praktisk Økologi 2001–2020

Kontakt: redaktionen@havenyt.dk · [Annonceinformation](#)

Besøg Landsforeningen Praktisk Økologis hjemmesider

- [Praktisk Økologi](#)
- [Mere Liv i Haven](#)
- [Del Jorden](#)
- [Havenyt.dk](#)